

Zeeland

afbeelding 38

Middelburg

Synagoge, Herenstraat 14, toegangspoort

TEKST **בית-הכנסת שנת תהלה לפ"ק**

VERTALING 'Huis van de bijeenkomst (= synagoge). (In) het jaar 465, volgens de kleine telling'.

CHRONOGRAM 465 = 1805; תהלה is een gelukkige vondst; vgl. Psalm 150:6: **כל הנשמה תהלה יה** - 'Alles wat adem heeft, love de Eeuwige.'

Asjkenazische begraafplaats, Walensingel (Seisplein)

Metaheerhuisje, boven de deur

TEKST 5660 1900 **תרס הקברות**

VERTALING 'Begraafplaats. 660' = 1900.

Metaheerhuisje, naast de deur

TEKST RECHTS **קטן וגדול שם הוא**

TEKST LINKS **Groot en klein zijn daar een.**

VERTALING 'Klein en groot is daar (gelijk)' (Job 3:19).

Monument, twee stenen

TEKST RECHTS

לזכרון אחינו ואחיותינו בית ישראל יהודי זעהלאנד

חללי השואה בשנות ת"ש-תש"ה

אשר נעקרו ממקום שבתם בידי אכזריות

ונפלו חללים לקדושת השם

נשמותיהם בצל שדי יתלוננו

ואלה שמותם:

TEKST LINKS Ter gedachtenis aan hen, wier namen hier zijn vermeld, de Joden van Zeeland, kinderen van ons volk, die in de jaren 1940-1945 door de vijand meedogenloos weggerukt en omgebracht werden, omdat zij waren van Joodse stam. Mogen hun zielen rusten in des Almachtigen schaduw.

VERTALING (WOORDELIJK) 'Ter gedachtenis aan onze broeders en zusters van het volk Israël, de Joden van Zeeland, de gevallen (slachtoffers) van de Shoah in de jaren 700-705, die werden weggerukt van de plaats waar zij woonden door wrede handen en als slachtoffers zijn gevallen voor de heiliging van de Naam. Mogen hun zielen rusten (overnachten) in de schaduw van de Almachtige. En dit zijn hun namen: ...' (Volgen de namen van 72 Zeeuwse Joden die tussen 1940 en 1945 zijn vermoord.)

afbeelding 39

Sefardische begraafplaats, Jodengang, toegangshekken (Appie Drielsma)

TEKST

ישראל

בצרות החיים יצורו נשמתם

ואהבת לרעך כמוך אני ה'

38



39



40

41



VERTALING 'Israël.'

'In de bundel van de levenden moge Hij hun ziel bundelen'
(naar I Samuel 25:29).

'U moet uw naaste liefhebben als uzelf, ik ben de Eeuwige'
(Leviticus 19:18).

OPMERKING In de hekken zijn de namen verwerkt van de twaalf stammen van Israël, evenals Nederlandse namen: de stad Middelburg, Appie Drielsma's eigen naam, veel andere voornamen en ook de naam Aad Vos, de man die zich zeer heeft ingezet voor de restauratie van de synagoge in Middelburg. De Hebreeuwse teksten staan ook op Drielsma's 'Mauthausen-monument' in Enschede en op de 'memoriaal deur' in Meerssen.

Herinneringsmonument in de stationshal, plaquette

TEKST Op 24 maart 1942 begon de lange reis van de Zeeuwse Joden naar de vernietigingskampen.

ולא יכרת שם המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום

VERTALING 'Zo zal de naam van de gestorvene niet uitgewist worden bij zijn broeders en in de poort van zijn woonplaats. Jullie zijn vandaag getuigen' (Ruth 10:4b).

Vlissingen

Joodse begraafplaats, Julianalaan (tov. no. 13), pilaren toegangshek

TEKST RECHTS הילודים למות והמתים להחיות

TEKST LINKS Geborenen zijn bestemd te sterven, de doden om weder te herleven

VERTALING Als vermeld. Avot 4:22.

OPMERKING De (kleine) begraafplaats is in gebruik geweest tot 1907 en heeft een prachtig toegangshek. Het Hebreeuws op de rechter pilaar is in slechte staat.

afbeelding 40 en 41

Joodse begraafplaats, Vredenhofflaan, metaheerhuisje

TEKST RECHTS יי נתן ויי לקח יהי שם יי מבורך

TEKST LINKS De Heere geeft, de Heere neemt,
de naam des Heeren zij geloofd.

VERTALING Als vermeld. Job 1:21b.

OPMERKING De ingang ligt op het terrein van de gemeentelijke plantsoendienst van Vlissingen. Op 16 mei 2004 is de begraafplaats opnieuw ingewijd door rabbijn S. Evers en is sindsdien weer in gebruik van de Joodse gemeenschap. Het metaheerhuisje wordt gebruikt als opslagruimte.

In het metaheerhuisje hangt een tegelplateau met de gevocaliseerde tekst van het begrafenis-gebed ('Tsiddoek Haddien'; tekst met vertaling bijv. in het gebedenboek *Siach Jitschak*, pp. 632-364). Het onderschrift vermeldt door wie en wanneer het plateau is geschenken:

TEKST נדבה מאת ר' נפתלי בן החבר ר' ראובן אנדריססע ב"ו אדר תרפ"ח לפ"ק

VERTALING 'Geschenk van de heer Naftali, zoon van de geleerde heer Ruben Andriessie, op 6 Adar 688, volgens de kleine telling (=1928).'

Zierikzee

Voormalige synagoge, Meelstraat 55, nu woonhuis,
heeft een windvaan in de vorm van een leeuw die een Magen David
vasthoudt, maar geen tekst.

Joodse begraafplaats, Grachtweg, pilaren toegangshek

TEKST RECHTS קטן וגול שם הוא

TEKST LINKS ועבד הפשי מאדוניו Job 3:9

VERTALING 'Klein en groot is daar, en de slaaf is er vrij van zijn meester'
(Job 3,19; de 1 van het getal 19 is waarschijnlijk weggesleten).